

TEKSTEN

GREGORIUS PRESUL MERITIS - AD TE LEVAVI ANIMAM MEAM / NATUS ANTE SECULA / LECTIO DE VITA KAROLI MAGNI / FRANCORUM GEMMA KAROLUS / IN KAROLI MAGNI LAUDE / IN VIRTUTE TUA IHESU CRISTE - LAUDATE PUERI DOMINUM / QUARE FREMUERUNT / O SPES AFFLICTIS / LETARE PIA MATER AQUENSIS / OTEP MYRRY / AVE, CORONATE / PRECINCTUS FORTITUDINE - JUBILATE DEO / A SOLIS ORTU USQUE AD OCCIDUA / SUMMI REGIS ARCHANGELE MICHAEL / O QUAM FELICIS IMPERATOREM MEMORIE / AVE, DEI GENITRIX

GREGORIUS PRESUL MERITIS - AD TE LEVAVI ANIMAM MEAM

Trope

Gregorius presul meritis et nomine dignus, unde genus ducit, summum conscendit honorem renovavit monimenta patrum priorum qui composuit hunc libellum musicæ artis scolæ cantandum anni circulo.

Antifoon

Ad te levavi animam meam Deus meus in te confido non erubescam neque irrideant me inimici mei et enim universi qui te expectant non confundentur.

V. Vias tuas Domine demonstra mihi et semitas tuas edoce me.

Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto sicut erat in principio et nunc et semper et in secula seculorum. Amen.

SEQUENS: NATUS ANTE SECULA

Natus ante secula dei filius invisibilis, interminus, per quem fit machina celi ac terre, maris et in his degentium, per quem dies et hore labant et se iterum reciprocant, quem angeli in arce poli voce consona semper canunt:

Hic corpus assumpserat fragile sine labe originalis criminis de carner Marie virginis, quo primi parentis culpam eueque lasciviam tergeret. Hoc presens diecula loquitur precluda, adaucta longitudine, quod sol verus radio sui luminis vetustas mundi depulerit penitus tenebras.

Gregorius, belangrijk door zijn verdiensten en de naam waard waarvan hij afstamt, heeft de hoogste eer verworven en de monumenten van vroegere vaders hersteld, en dit boekje van muziekkunst samengesteld voor de koorschool om in een jaarcyclus te zingen.

Tot u hef ik mijn ziel, mijn God, op u vertrouw ik, beschaam mij niet. Laten mijn vijanden mij niet bespotten, want zij die u verwachten zullen niet beschaamd worden.

Heer, toon mij uw wegen en leer mij uw paden.

Eer aan de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Zoals het was in het begin, en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen. [JB]

Hij werd geboren voor alle tijden, onzichtbaar, eindeloos, door wie de aard van hemel en aarde, de zee en haar bewoners zijn ontstaan, door wie de dag en de uren gaan en komen, die de engelen in de hemelse stad eenstemmig prijzen: Hij nam een eenvoudig lichaam aan, zonder zonde, uit de maagd Maria, om er de erfzonde mee weg te wassen. Dit toont deze dag allerhelderst, een langere dag, omdat de ware zon haar licht diep in de oude duisternis van de wereld heeft geworpen.

Nec nox vacat novi sideris luce, quod
 magorum oculos terruit scios:
 nec gregum magistris defuit lumen,
 quos prestrinxit claritas militum dei.
 Gaude, dei genitrix, quam circumstant
 obstetricum vice concinentes angeli
 gloriam deo. Christe, patris unice,
 qui humanam nostri causa formam
 assumpsisti, refove supplices tuos, et
 quorum participem te fore dignatus es,
 Ihesu, dignanter eorum suscipe preces,
 ut ipsos divinitatis tue participes, deus,
 facere digneris, unice dei.

Ook de nacht ontbreekt het niet aan
 licht van de nieuwe ster, die de Wijzen
 verlichtte, noch stonden de herders in
 duisternis, verblind als ze waren door de
 komst van God. Verheugt u, moeder van
 God, die omringd door de engelen als door
 vroedvrouwen wordt toegezongen, de lof
 van God. Christus, Gods eniggeborene,
 die om ons mens werd, geef nieuw leven
 aan uw smekelingen, en accepteer van hen
 die u waardig acht, Jezus, de gebeden.
 Maak hen, God, deelachtig in uw heiligheid,
 u eniggeboren zoon van God.

LECTIO DE VITA KAROLI MAGNI

Colebat pre ceteris sacris et venerabilibus
 locis apud Romam ecclesiam beati Petri
 apostoli. In cuius donaria magna vis
 pecunie tam in auro quam in argento
 nec non et gemmis ab illo congesta est.
 Multa et innumera pontificibus munus
 missa. Neque ille toto regni sui tempore
 quicquam duxit antiquius, quam ut urbs
 Roma sua opera suoque labore vetere
 polleret auctoritate et ecclesia sancti Petri
 per illum non solum tuta ac defensa sed
 etiam suis opibus pre omnibus ecclesiis
 esset ornata atque ditata.

Hij eerde de kerk van de heilige apostel
 Petrus meer dan andere heilige en gewijde
 plaatsen. Hij overlaadde die met een massa
 geld, in goud en zilver en in edelstenen.
 Hij zond talloze geschenken naar de
 pausen. In zijn hele regeerperiode had hij
 geen diepere wens dan dat de stad Rome
 door zijn toedoen en inspanning zijn oude
 gezag terugkreeg, en dat de kerk van de
 heilige Petrus door hem niet alleen veilig
 en beschermd werd, maar ook door zijn
 rijkdom meer dan alle kerken verfraaid en
 verrijkt zou worden.

[JB]

RESPONSORIUM: FRANCORUM GEMMA KAROLUS

R. Francorum gemma Karolus puer gerens
 cor senile sortis humane sciolus nihil
 gessit puerile. Mundum sprexit opes caivt
 sequens Cristi quem amavit.

De parel van de Franken, Karel, die als kind
 al het hart van een volwassene had, en
 alles van het menselijk lot onderging, deed
 niets kinderlijks. Hij verachtte de wereld,
 behoedde zich voor rijkdom en volgde
 Christus, die hij liefhad.

V. Divine legis amplectens iustitiam litavit
 se Deo placentem hostiam.

Hij omarmde de gerechtigheid van Gods
 wet, en wijdde zich aan God als een
 welgevallige offergave.

[JB]

SEQUENS: IN KAROLI MAGNI LAUDE

In Karoli magni laude, voce voto manu
 plaude, regalis ecclesia.
 Pium lauda confessorem, legis dei
 defensorem, celebri melodia.
 Imperator Romanorum exstitit et Rex
 Francorum, Dei providentia.
 Ecclesiam sublimavit, hanc adjutus
 gubernavit, divina potentia.
 Hispaniam subjugavit sicut gigas,
 et fugavit cultum idolatrie.
 Saxoniam debellavit, et ad fidem revocavit
 idolatras patrie.
 Matri Cristi fecit edem, regni sedem,
 et heredem in magnificentia.
 Quam a Papa consecratam sui facit
 decoratam corporis presentia.
 Post hoc regnum temporale, regnum capit
 immortale cum sanctis in patria.
 Hoc imploret princeps iste, ut regnare
 tecum, Criste, possimus in floria.
 Amen dicat iste chorus, ut corona sit
 decorus in celesti curia.
 Chorus iste dicat Amen, ut jucundum post
 examen decantet alleluia. Amen.

Tot lof van Karel de Grote moet u met stem
 en hand applaudisseren, koninklijke kerk.
 Prijs de vrome belijder, de verdediger van
 Gods wet met de zang van velen. Hij werd
 keizer van het Roomse Rijk en koning van
 de Franken, door Gods voorzienigheid.
 Hij verhief de Kerk, hielp haar en bestuurdde
 haar met goddelijke macht. Hij onderwierp
 Spanje als een reus, en verjoeg de afgoden-
 dienst. Hij versloeg Saksen en riep de
 afgodenvereerders terug naar het geloof
 van de vaderen. Hij bouwde een kerk voor
 Christus' moeder, een zetel van zijn rijk en
 erfgenaam in grootsheid. Toen die door de
 paus ingewijd werd, eerde hij die met zijn
 lijfelijke aanwezigheid. Na dit tijdelijke rijk
 ging hij in een onsterfelijk rijk wonen met
 de heiligen in het vaderland.
 Laat de vorst dit aanroepen opdat wij met
 u, Christus, kunnen heersen in bloei.
 Laat het koor 'amen' zeggen, dat hij met
 een krans getooid wordt In het hemelse
 paleis. Laat het koor 'amen' zeggen, dat het
 na een heerlijk einde alleluja zingt. Amen.
 [JB]

**ANTIFOO: IN VIRTUTE TUA IHESU
 CRISTE - PSALM 112: LAUDATE PUERI
 DOMINUM**

In virtute tua Iesu Criste sanctus hunc
 letatur iste quem corona glorie decorasti
 hodie.

Ps. Laudate pueri Dominum, laudate
 nomen Domini. Sit nomen Domini
 benedictum, ex hoc nunc et usque in
 seculum. A solis ortu usque ad occasum,
 laudabile nomen Domini.
 Excelsus super omnes gentes Dominus,
 et super celos gloria eius.
 Quis sicut Dominus Deus noster,
 qui in altis habitat, et humilia respicit in
 celo et in terra?
 Suscitans a terra inopem, et de stercore
 erigens pauperem.
 Gloria Patri et Filioe, et Spiritui Sancto
 Sicut erat in principio et nunc et semper,
 et in secula seculorum.
 Amen.

In uw heerlijkheid, Jezus Christus, zal deze
 heilige zich vandaag verheugen, versierd
 met een kroon van glorie.

Loof, dienaren van de Heer, loof de naam
 van de Heer. De naam van de Heer zij
 geprezen van nu tot in eeuwigheid.
 Van waar de zon opkomt tot waar zij
 ondergaat zij geloofd de naam van de Heer.
 Verheven boven alle volken is de Heer,
 verheven boven de hemel zijn luister.
 Wie is gelijk aan de Heer, onze God, die
 hoog daarboven zijn woning heeft, die zijn
 oog richt naar beneden, wie in de hemel
 en op de aarde? Hij verheft uit het stof wie
 berooid is, uit het vuil tilt Hij op wie alles
 ontbeert. Eer aan de Vader en de Zoon
 en de Heilige Geest, zoals het was in het
 begin, en nu, en altijd en in de eeuwen der
 eeuwen. Amen.

CONDUCTUS: QUARE FREMUERUNT

Quare fremuerunt gentes et populi?
Quia non viderunt monstra tot oculi,
neque audierunt in orbe seculi
senes et parvuli prelia que gerunt,
et que sibi querunt reges et reguli.

Waarom gaan heidenen en volken tekeer?
Omdat hun ogen nooit de vele wreedheden
hebben gezien, en de ouden en jongeren
nooit hebben gehoord van de oorlogen
die ze voeren en wat koningen en rechters
voor zichzelf zoeken.

[JB]

ANTIFOON: O SPES AFFLICTIS

O spes afflictis timor hostibus hostia
victis, regula virtutis, iuris via,
forma salutis, Karole,
servorum pia, suscipe vota tuorum.

O hoop voor de ellendigen, schrik voor de
vijanden, redder van de overwonnenen,
model van deugd, weg van recht, schoon-
heid van redding, Karel, neem de vrome
geschenken van uw dienaren aan.

[JB]

**RESPONSORIUM: LETARE PIA MATER
AQUENSIS**

R. Letare pia mater Aquensis ecclesia
exulta tam sancti principis habere
suffragia. Qui sua regali munificencia te
ditavit et beavit in gloria.

V. Cuius labore impensa et opere meruisti
universas precellere.

Verheug u, vrome moeder, kerk van Aken,
juich dat u de steun hebt van zo'n heilige
vorst. Die met zijn vrijgevigheid u rijk
maakte en u zegent in glorie.

Door zijn inspanning, uitgaven en werk
verdient u het boven alle kerken uit te
steken.

[JB]

LAI: OTEP MYRRY

Otep myrry mněť mój milý, milujeť mě z
své všie síly a já jeho zmilelého, proňžť
netbám nic na jiného. Mój milý mně biel,
červen, krásen, jako leteční den jasen.
To div z diva, žeť sem živa, proňžť sě mé
srdéčko znímá. Vstanúc i pójdu toho dle,
poptám sobě, proňžť mé srdéčko mdlé,
řkúc: 'Batíčku, zmilelíčku, zjev mi svú tvář,
sokolíčku. Jehožť má dušě miluje, viděli
ste, zda kde tu je? Milost silná, žádost
pilná, k němužť má mysl nemylna.' Když
diech právě o puolnoci, střeť mě jeden z
jeho moci, tak neznámě vzezřev na mě,
vecet: 'Přenes mě v svém prámě.' Tehdy
já naň vzezřech z nice, domněch sě svého
panice. Řech: 'Kam koho?' A on: 'Toho,
jehož ty hledáš přemnoho.'

Bundel van mirre in de handen van mijn
geliefde, hij houdt van mij met heel zijn
hart. Ik hou ook van hem en geeft niet om
een ander. Mijn liefde is wit, rood en knap,
zoals een heldere zomerdag. Het is een
wonder dat ik nog leef; mijn hart heeft zo
geleden. Maar ik zal opstaan en op zoek
gaan naar hem, want mijn hart kwijnt weg.
Dan zal ik vragen: 'Mijn liefde, toon me jouw
gezicht, mijn leeuwerik.' Heeft iemand van
jullie de man gezien die mijn ziel aanbidt?
Mijn liefde brandt van verlangen, naar
hem smacht mijn geest. Toen kwam er om
middernacht een geest die me trof met zijn
mystieke krachten, me vreemd aankeek en
zei: 'Breng me over met je veerboot.' En ik,
niet wetende wat te zeggen, keek hem aan
en wenste mijn liefde. 'Wie en waar?' vroeg
ik. 'Degene die je al zo lang mist', zei hij.

MOTET: AVE, CORONATE

Ave, coronata sublime super cherubin
 Dei sponsa, mater et celorum regina,
 summa locata in celi curia. Te dominam
 solam fatemur, glorie participem
 Deique consortem super angelorum
 cohortem, te laudantes in ecclesia,
 tibi pie conquerentes de iniuria, fessi
 conclamantes in tristitia, salva prece
 sollicita.

Ave, mundi domina, fautrix mundicie,
 Virgo fecunda, Dei genitrix, enixa Christum
 puerpera Virgo conceptu, voce angelica
 canente: Ave, plena gracia, tecum
 Dominus regnat ante secula, qui te
 legerat ante tempora, qui cunctis patet
 Christicolis, que sis Virgo viri nescia.

Ave, mater flens per mesticia, cernens
 Filium, salutem omnium, fixum in ara
 crucis aspera, circumflexo capite corona
 spinea, latere perforato lancea, sic
 expirans implendo vaticinia, resurgere
 sciens die tertia et una cum apostolis
 ascendere cernens die quadragesima,
 sedet in Patris dextera, Valle assumpta, a
 valle lacrimosa celi culmina, pro nobis ora,
 prece nos salvifica, Virgo gloriosa.

Alma parens Regem glorie, cuncta carens
 labe spurcie, aufer pondus mesticie. Ave,
 ornata utero, quo processit flos odorabilis,
 ex cuius odore salvantur lactancia sub
 celi rore, audi, filia Sion, puella inclita, quia
 tuam speciem concupivit Dominus, ut
 secum maneat in celi curia, petentibus
 fer solamen, ut tecum maneant in eterna
 secula.

Wees gegroet, u, gekroonde boven
 de engelen, bruid van God, moeder
 en koningin van de hemel, die zit in de
 hoogste raad van de hemel. Wij belijden
 u als enige heerseres, deelgenote van
 de glorie en metgezellin van God boven
 de engelen. Wij prijzen u in de kerk, wij
 richten ons gelovig tot u bij onrecht,
 wij roepen tot u in vermoeidheid en
 droefheid, bescherm ons door uw gebed.

Wees gegroet, heerseres van de wereld,
 beschermvrouwe van zuiverheid,
 vruchtbare Maagd, moeder van God, die
 als Maagd Christus hebt ontvangen en
 gebaard, zoals de engel verkondigde:
 Wees gegroet, vol genade, de Heer is
 met u, die regeert voor de eeuwen, die u
 voor de tijden heeft uitgekozen, die alle
 gelovigen heeft laten zien dat u Maagd
 bent en geen man gekend hebt.

Wees gegroet, moeder die weende in
 droefheid, toen u uw Zoon zag, de Redder
 van allen, genageld aan het bittere altaar
 van het kruis, zijn hoofd omwikkeld met
 een doornenkroon, zijn zijde doorboord
 met een lans, die met zijn dood de
 profetieën vervulde, wist dat hij op de
 derde dag zou opstaan. U zag samen
 met de apostelen Hem op de veertigste
 dag ten hemel varen, waar Hij zit aan
 de rechterhand van de Vader. U die het
 dal van tranen hebt aangenomen en ten
 hemel bent gevaren, bid voor ons, red ons
 door uw voorbede, glorierijke Maagd.

Milde moeder van de Koning der glorie,
 u bent vrij van elke smet, neem de
 last van droefheid van ons weg. Wees
 gegroet, u die gezegend bent met een
 moederschoot waaruit een geurige
 bloem voortkwam. Door die geur worden
 allen verlost die dorsten naar de dauw
 uit de hemel. Hoor, dochter van Sion,
 beroemd meisje, want de Heer heeft uw
 schoonheid bemind, dat u met hem blijft
 in het hof van de hemel, bied troost aan
 wie u aanroepen, dat zij bij u leven in
 eeuwigheid.

[JB]

**ANTIFOON: PRECINCTUS FORTITUDINE -
PSALM 99: JUBILATE DEO**

Precinctus fortitudine et potitus victoria
donatur sanctitudine rex Karolus in gloria.

Ps. Jubilate Deo omnis terra,
servite Domino in laetitia.

Gewapend met dapperheid en na de over-
winning te hebben behaald wordt koning
Karel heiligheid geschonken in glorie.

Juich de Heer toe, heel de aarde.
Dien de Heer met vreugde.

**PLANCTUS DE OBITU KAROLI:
A SOLIS ORTU USQUE AD OCCIDUA**

A solis ortu usque ad occidua littora maris
planctus pulsat pectora ultra marina
agmina tristitia tetigit ingens
cum memore nimio.
Heu me dolens plango.

Franci, Romani atque cuncti creduli luctu
punguntur et magna molestia infantes,
senes, gloriosi presules, matrona
plangunt detrimentum Karoli.
Heu mihi misero.

Iam iam non cessant lacrimarum flumina
nam plangit orbis interitum Karoli
pater communis orfanorum omnium
peregrinorum, viduarum, virginum.
Heu mii misero.

O Columbane stringe tuas lacrimas
precesque funde pro illo ad dominum
Pater cunctorum, misericors, dominus ut
illi donet locum splendidissimum.
Heu me dolens plango.

O deus cuncte humane militiae atque
celorum infernorum domine in sancta
sede cum tuis apostolis suscipe pium,
o tu Christe, Karolum.
Heu mihi misero.

Van de opkomst van de zon tot de zee
in het westen zijn harten in treurnis
omgeslagen. Tot over de zee voelt ieder
een groot, bitter verdriet.
Wee mij, ik jammer en treur.

Franken, Romeinen en alle gelovigen worden
getroffen door een grote pijn. Kinderen,
ouderen, glorierijke prelaten en moeders
treuren om de dood van de keizer.
Wee mij ellendige.

Nu moeten de stromen van tranen niet op-
houden, want de wereld jammert om de dood
van Karel. Hij was de gemeenschappelijke
vader van alle wezen, vreemdelingen,
weduwen en meisje. Wee mij ellendige.

Columbanus, houd uw tranen in en bid
voor hem tot de Heer, Vader van allen,
de heer van barmhartigheid, dat Hij hem
een schitterende plaats geeft.
Wee mij, ik jammer en treur.

O God van alle mensen en de hemel, Heer
van de onderwereld, zetelend met uw
apostelen op uw heilige troon, neem de
vrome Karel in uw rangen op, o Christus.
Wee mij ellendige.

[JB]

SEQUENS: SUMMI REGIS ARCHANGELE MICHAEL

Summi regis archangele Michahel intende,
quesumus nostris vocibus.

Te namque profitemur esse supernorum
principem civium.

Tu Deum obsecra pro nobis ut mittat
auxilium miseris.

Principalis est potestas a domino tibi data
peccantes salvificare animas.

Idem tenes perpetuo principatum paradisi
omnes cives te honorant superi.

Tu in templo dei thuribulum aureum visus
es habuisse manibus.

Inde scandens vapor aromate plurimo
pervenit ante conspectu dei.

Quando cum dracone magno perfecisti
prelium faucibus illius animas abstraxisti
plurimas.

Hinc maximum agebatur in celo silentium
milia milium dicebant salus regi domino.

Audi nos Michahel angele summe tu
parum descende de poli sede nobis
ferendo opem domini atque levamen
indulgentie.

Tu nostros Gabrihel hostes prosterne tu
Raphahel egris affer medelam morbos
absterge noxas minue nosque fac
interesse gaudiis beatorum.

Amen.

O aartsengel, hoogste koning Michael,
wij smeken u: leen ons uw oor.

We noemen u vorst van de
hemelbewoners.

Dring bij God aan om onzentwil,
dat hij de vallende mens te hulp schiet.

De Heer schonk u de grootste macht,
namelijk om zielen te redden, en daarom
ook bent u voor eeuwig de heerser van
het paradijs, alle hemelburgers eren u.

In Gods tempel zien we u met een gouden
wierookvat in de handen:

zo stijgt de welriekende rook op naar het
aangezicht van God.

Door de vermoeiende strijd met de grote
draak aan te gaan redde u vele zielen van
diens beet.

Daarop viel een diepe stilte in de hemel,
duizenden en duizenden begonnen te

roepen: Lang leve de koning, onze Heer!
O Michael, hoogste engel, verhoor ons!

Daal toch een moment af uit uw hemelse
woning om ons de steun van de Heer
te brengen en de vertroosting van zijn
liefde. Gabriel, verdrijf onze vijanden.

Rafaël, schenk de zieken genezing, hef
de epidemieën op, verlicht onze pijn en
begeleidt ons naar de vreugde van de
uitverkorenen. Amen.

RESPONSORIUM: O QUAM FELICIS IMPERATOREM MEMORIE

R. O quam felicis imperatorem memorie
o virum virtutis et plenum gracie,
quem ales in solitudine solatur humano
famiae. Qui sanctam urbem recensuit et
patriarcham restituit.

V. Inter multa Constantini donaria divine
mortis elegit supplicia.

O keizer zaliger gedachtenis, o man van
deugd en vol genade, een vogel voedde
hem toen hij in de woestijn menselijke
honger had. Hij zag de heilige stad en
herstelde de patriarch.

Onder de vele geschenken van
Constantijn koos hij het offer van een
goddelijke dood.

[JB]

CANTIO: AVE, DEI GENITRIX

Ave, Dei genitrix, gemma preciosa,
Maria, mater gracie et stirps generosa.
Gracia te voluit sancta fecundare,
plena ut sic valeas Christum baiulare.
Dominus habitaculum cum vellet incarnari.
Tecum per archangelum iussit preparari.
Benedicta viscera sunt tua, pia Virgo,
tu lactuis uberibus prebuisti Christo.

Wees gegroet, moeder van God, kostbare
edelsteen, Maria, vol van genade,
edele stam. De heilige genade wilde u
vruchtbaar maken, zodat u Christus kon
dragen. Toen de Heer in een woning mens
wilde worden, liet hij dat met u door een
engel voorbereiden. Gezegend is uw
schoot, vrome Maagd, u hebt Christus
met uw borsten gevoed.

[JB]